

GAZETA LWOWSKA

We Srodę

N^{ro}. 42.

12. Kwietnia 1820.

Wiadomości krajowe.

Ze Lwowa. — C. K. Rząd krajowy Galicyjski podał do umieszczenia Jego C. K. Mci następujący

W y r o k :

My Franciszek pierwszy etc. etc. etc.

Doświadczenie nauczyło, że pomiary kopalniane, Patentami dnia 28go Września 1814 dla Królestw Galicyi i Lodomerji, i dnia 23. Marca 1805 dla Naszych innych Niemieckodzielnikowych Prowincji wydanemi; wprowadzić zamiarowi osiągnięney jednokształtności i rozciągłości, niniejszemu prowadzeniu górnictwa bardziej sprzyjającej, z iedney strony po największej części odpowiedzieli; z drugiej zaś strony przez powszechne ustanowienie wymiaru według kierunku żyły wzdłuż góry ciągnącej się i według ukośnego w głąb zapuszczającego się kierunku oneż, które obydwadwa razy więcej lub mniej odzianie podpadają, i przez wynikającą z tąd niepewność ograniczenia i pomnożenia sporów, chęci prowadzenia górnictwa, i bezpieczeństwu własności kopalnianej szkodliwemi stały się.

Aby więc korzyść iednakowości i powiększenia pomiarów, iak dalece takowe jest potrzebne i rozszerzeniu górnictwa nie przeszkadza, z istotnemi potrzebami bezpieczeństwa własności i zapobieżenia rozlicznym do sporów powodóm poiednać, stanowi się przeto względem nadania lenności na pomiary kopalniane dla Królestw Naszych: Czech, Galicyi, Lodomerji, Illiryi i Dalmacyi, dla Arcy-Xięstwa Austryi, i Xięstw Styryi, Karyntyi, Salzburgu, wyższego i niższego Ślązka, dla Margrabstwa Morawy i Xięzkiego Hrabstwa Tyrolu eo następnie:

1. W wspomnianych Królestwach i Kraiach nie powinien odtąd żaden inszy pomiar kopalni, bez różnicy warstw czyli łożysk kruszcowych, bydź nadanym, iak tylko taki, który z poziomą płaszczyzną dna prostokąt z dwiestu dwudziestu i czterech sążni Wiedeńskich długości, i pięćdziesięciu sześciu sążni Wie-

deńskich szerokości, w prostopadłych zaś powierzchniach bokowych, z sta sążni wysokości czyli głębokości składający się, a zatem leżące prostokątne Pryzma, 1,254,400 sążni kubicznych wynoszące, formacie.

2. Kierunek pomiarów w polu wolnem, miarą długości nie jest przywiązany ani do kierunku żyły wzdłuż góry idącej, ani też do krzyżowego gangu onegoż, ale zależy od woli o lenność proszącego, i tylko przez rzeczywiste okolenie, jeżeli takowe podług ustaw górnicznych nastąpić ma, ostatecznie wyznaczonym zostanie.

(Dokończenie nastąpi.)

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpania.

Najnowsze wiadomości z Madrytu umieszczone w gazetach Paryzkich z d. 21. z. m. sięgają do 10. Marca. Don Jose Garcia de la Torre współczłonek Junty centralney z roku 1808, poruczone ma sobie zawiadywanie Ministerjum sprawiedliwości. Dotychczasowy Minister sprawiedliwości, Hrabia Mata Floryda został uwolniony, oddalili się również od Dworu Xiążę Alagon i Hrabia Punon de Rostro, którym rozdane były krainy we Florydzie w roku 1818. Względem mianowania zaś innych Ministrów nie zgadzają się wiadomości. W Catalonii D. Jose de Castellar stanął na czele Rządu cywilnego i wojskowego, i ogłosił w Barcelonie Kenstytucyę Stanów (Cortes); podobnie uczynił w Pamplonie (w Nawarrze) tsmeczny Vice-Król Hrabia Ezpeleta. Jenerałowie Elio i Egua, z których pierwszy, dowodził naczelnie w Walencyi, drugi w Granadzie, ponciekali. O Hrabiu Abisbalu*) od czasu jego bytności w Ocanna nic więcej nie słyhać.

*) Przy pomroce wnoszącej się jeszcze nad najnowszymi wypadkami Hiszpańskimi, podwoynem jest obowiązkiem zbierającego materyały historyczne, unikać przynajmniej zamiany osób

Gdy d. 8. około południa Jenerał Ballestros odadź się chciał na ratusz w Madrycie, Lud żądał powrócenia Ayuntamiento czyli korpusu Muncyपालności, który trwał do 1814 za czasów Rządu Stanów (Cortes). Jenerał powrócił do pałacu dla odebrania rozkazu od Króla, a przyszedłszy na ratusz zaprowadził Ayuntamiento. Korpus ten wytyczył z pośród siebie tych członków, którzy przyłożyli się do zniesienia Stanów (Cortes). Potem udała się nowej Muncyपालności Deputacyja do pałacu i była obecną złożeniu przysięgi Króla w ręce tymczasowej Junty. Król ukazał się na ganku i powtórzył przysięgę przed zgromadzonym Ludem. Dnia 9. stanąwszy załoga w paradzie złożyła także przysięgę Konstytucyi.

Same gazety Paryżkie Ultraliberalistów sądzą, że Konstytucyja Stanów (Cortes) jest bardzo demokratyczną. Dziennik Niepodle-

gły z d. 20. wyraża: „Konstytucyja Stanów „(Cortes) w której znajdną się podziwienia „godne ustanowy, zawiera i takie, które iawnie „są demokratycznymi dla Monarchii.“

Monitor z d. 22. Marca, zawiera manifest Króla Hiszpańskiego do Narodu, umieszczony w nadzwyczajnej gazecie Dworskiej Madryckiej z d. 17. t. m.

„Hiszpanie! Kiedy waszemu bohaterskiemu usiłowaniu udało się uwolnić Mnie z niewoli, w którą Mnie wtrąciło-niesłychane wiarotomstwo, wszystko co tylko za Moim powrotem, widziałam lub słyszałem na ziemi ocozystej, połączyło się dla przekonania Mnie, że Narodu życzeniem jest, otrzymać nowy kształt Rządu; przekonanie to skłoniło Mnie działać stosownie do życzenia powszechnego, iakim się okazywało życzenie Lada wielkomyślnego, który zewnątrzniego nieprzyjaciela pokonał a zgubnej i uciskającej wewnętrznej niezgody ieszcze się obawiał.“

„Nie uszło jednak uwagi Mojej, iż dzielne postępy oświaty Europejskiej i powszechne rozszerzenie światła aż do najniższych klas, częstsze stosunki pomiędzy rozmaitymi częściami całego okręgu ziemi i te nadzwyczajne wypadki zachowane terażniejszemu pokoleniowi, wydały wyobrażenia i życzenia, z których iakże nieznanym naszym przodkom powstały nowe i konieczne potrzeby.“

„Wydziłem, iż potrzeba umiarkować Instytucyie polityczne, pedług tych zasad, ażeby wzbudzić pomiędzy ludami a prawami owę zgodność, na której spoczywa stałość i spokojność Państw.“

„Atoli, podczas kiedy gruntuownie i z troskliwością serca oycowskiego zastanawiałem się, nad zasadą naszej formy Rządu i nad temi odmianami, któreby się najbardziej zgadzały z charakterem Narodowym i z terażniejszym stanem różnych części Monarchii Hiszpańskiej oraz, któreby najstosowniej odpowiadały urządzeniu Narodów oświeconych, okazaliście głośno i gorące życzenia wasze, względem przywrócenia owej konstytucyi, która w roku 1812 w pośród szczeru oręża ogłoszoną była, w epoce, w której wy walcząc za wolność Ojczyzny, zaciągnęliście na siebie podziwienie świata. Skłoniłem nebo moje na te życzenia i iak ozuty oyciec zezwalam na to, co dzieci moi uważają iak rękomyją swojego szczęścia. Zaprzysięgłem tę konstytucyie, do której wzdychacie i będę oney silną podporą. Przedsięwziotem iakż potrzebne środki do niezwłocznego zwołania Stanów (Cortes). Cieszę się, że wspólnie z waszemi Reprezen-

działających. Sądziemy zatem przysłużyć się naszym czytelnikom, udzielając względem kwitnącej latorośli w Hiszpanii domu Hrabów O'Donnellów w następujące autentyczne wiadomości:

W pierwszym połowie wieku osiemnastego Henryk i Józef O'Donnellowie bracia opuścili Irlandyją z powodu tamecznych stosunków Religijnych. Hrabia Henryk umarł będąc Marszałkiem Porucznikiem Jego C. K. Mości Józef przyjął służbę w wojsku Króla Hiszpańskiego, umarł w roku 1788 jako Pułkownik pułku Irlandzkiego i zostawił 6 synów, którzy się wszyscy służbie poświęcili wojskowej zasłużwszy się moeno w wojnie prowadzonej o przywłaszczenie korony. Dwa z nich zginęło w tej wojnie, ci zaś, którzy ieszcze żyją są następujący: Najstarszy, Józef Jenerał Porucznik, mianowany roku 819 drugim Jenerałem dowodzącym w Królestwach Walencyi i Murcyi, dowodził w miesiącach Styczniu i Lutym b. r. przeciwko wojsku rokoszanos pod Kadyxem, a mianowicie przeciwko korpusowi Pułkownika Riego; Karol jest Jenerałem Kapitanem Starey Rastylii mieszka w Walladolidzie; podczas wojny wzięty był w niewolę, uwieziony w Vincennes, opierał się trzy lata wszystkim namowom, chcącym go odwieść od wierności do Króla i Ojczyzny. Trzecim jest Alexander, Pułkownik pięknego pułku Cesarza Alexandra, który Cesarz Rosyjski utworzył ze zbiegłych w jego Państwo ienców Hiszpańskich. Młody i najsławniejszy z nich jest Henryk ma 44 lat, od miedysca, w którym najsławniejszy się odznaczył nazwany Hrabią Abisbalem, potem mianowany Kapitanem jenerałem Andaluzyi i naywyższym Wodzem wyprawy przeznaczony do Ameryki, okryty bliznami, w bitwie pod Abisbal kula zgruchotała mu nogę. Wszyscy bracia są oycami rodziny, nie mają im iednak nic w puszczynie do zostawienia, iak swoje imię.

(Nota Dostrzegacza Ausryjaciego.)

tantami, pracować będą około wielkiego dobra Narodowej pomysłowości."

„Hiszpanie! Jedynie sława wasza zajmie serce Moje; wszystkie życzynia Moje do tego zmierzają, abym was widział koło Moiego Tronu połączonych, spokojnych i szczęśliwych. Zaufajcie waszemu Królowi, który przemawia do was z owem rzetelnym wyłaniem się sercem, które mu nadała okoliczności, w takich się znajdujecie i wewnętrzne uczucie wysokich obowiązków włożonych nań od Opatrzności. Los wasz będzie naprzyszłość od was samych zależał. Bądźcie bacznymi, nie dajcie się uwoździć obłudnym pozorom pięknego ideału, który często jest przyczyną, że się nie osiąga istotnego dobra. Unikajcie podniesienia namiętności, przeistaczających w nieprzyjaciół tych, którzy zawsze tak zgadzać się powinni w zdaniach, jak się zgadzają w Religii, mówie i obyczajach. Oddalcie wiarołome podszepty i pokryte fałszem słodczye waszych zawistników.“

„Dozwolicie otwarcie a Mnie pierwszemu ze wszystkich, postępować w zawodzie konstytucyjnym, ażebyśmy okazali Europie wzor mądrości, porządku i doskonałego umiarkowania w przesileniu, które w innych Narodach z towarzyszone było ze łzami i nieszczęściem. Dozwolicie ziednać uszanowanie i podziwienie imieniu Hiszpańskiemu podczas, kiedy szczęście i sławę Naszą ustalimy na wieki.“

„W pałacu Madryckim d. 10. Marca 1820.“
(podpisano) „Ferdynand.“

Z Madrytu d. 12. Marca. — Gazety nadzwyczajne z d. 10. i dzisiejszego zawierają różne rozporządzenia Królewskie. Pierwszem z d. 9. nakazuje Król, we wszystkich miastach Państwa obrać Radców gminnych, podług przepisów konstytucyjnych.

Drugim rozporządzeniem, mianuje Król P. Mendcę Rubianes człowieka doświadczonego, mającego powszechny za sobą głos, naczelnikiem wszystkich Instytucyj dla Madrytu.

Trzecim, nadał znowu Król moc wyrokowi Stanów (Cortes) z d. 22. Lutego 1813, którym zniesiony był Trybunał Inkwizycji jako niezgadający się z konstytucją; stosownie do tegoż wyroku, po zasięgnięciu rady Junty tymczasowej, znosi też Inkwizycję w całym Państwie i rozkazuje, ażeby wypuszczone na wolność wszystkie osoby, uwięzione za mniemania polityczne lub religijne, względem ostatnich wiadomości Biskupów.

Czwarte z d. 10. nakazuje, ażeby Junta tymczasowa dała swoje zdanie nad środkami,

w odwołaniu się do ustawy Stanów (Cortes) względem wolności prasy i przedstawiła osoby zdolne, do utworzenia Junty cenzuralnej.

W gazecie dzisiejszej umieszczone rozporządzenie Króla z d. 11. nakazuje, ażeby podług zdania tymczasowej Junty z dnia 9. wszystkie ustawy konstytucyj z dniem tym wzięły moc swoją a mianowicie te, których przedmiotem jest wolność osobista i wolność prasy; aby równie w skutek tego rozporządzenia, ustanowione znowu zostały tak na półwyspie jak w Prowincjach zamorskich istniejące pierwey Junty cenzuralne, a to z tych członków, które owe już składały i trwały dopóty, dopóki Stany (Cortes), których działalności środki te zarządu są zostawione obinnemu w tej mierze nie postanowią.

Z Madrytu d. 14. Marca. — Rozporządzenie Królewskie z d. 12. znosi wszystkie Wiadze sądownicze zawiadujące dotąd sprawiedliwością pod imieniem Radców. Połączone one będą w jeden Trybunał wyższy, obok którego utworzone będą Sądy podług przepisu konstytucyj.

Na miejsce Xiążęcia Alagon, mianowany jest Jenerał Valparaiso, Kapitanem gwardji przybocznej.

Kanonika Marinę światłego i uczonego Duchownego obrał Król swoim spowiednikiem; napisał on „Teorię konstytucyj Stanów (Cortes).“

Don Gaspar Bigodez, mianowany jest Kapitanem jenerałnym Prowincyj Madryckiej.

Z Andaluzji, nie dochodzą jeszcze wiadomości. Mówią, że Hrabia Abisbal przeciął związki.

Junta tymczasowa, wydała nakoniec na d. 10. Marca następującą odezwę:

Obywatele! Wolność prasy jest przywróconą. Jest to jedno z pierwszych środków, który Król zgodnie z terazniejszą Juntą osądził za potrzebny, do zaprowadzenia porządku konstytucyjnego. Ogłaszając wam Junta o przywróceniu tej tarczy wolności towarzyskiej, nie może dosyć podnieść swego do was głosu, i upomnieć was na waszą cześć i sławę, ażebyście tej wolności godnie używali. Bogdajby to prawo postużyło do rozszerzenia cnót i światła; bogdajbyście go nie nadużywali dla zaspokoienia prywatnej zemsty! Korzystajcie w mądrości z tego prawa, ażebyście Rządowi i waszym bliźnim okazali użytki waszego światła i owoców waszych prac w sposobie, który odpowiada winnym względem mądrości Rządu i temu

czego wymaga równość praw od człowieka względem innych ludzi. A tak dawszy pierwszy przykład utrzymania porządku i cnót w politycznych zabarzeniach dacie jeszcze przykład umiarkowania w wykonywaniu prawa, którym jeszcze żaden się nie cieszył Naród, ażeby nie popadł w bezprawia.“

Gazeta Pruska *Stann* ozyni następujące swoją uwagę: Kiedy w gazetach naszych lub obcych w wiadomościach Hiszpańskich jest mowa o życzeniach Ludu, należy pod tem rozumieć wojsko. Odmiany kształtu naszego Rządu nastąpiły przez wojsko bez udziału do tego Ludu i kiedy rozporządzenia Królewskie z d. 5. 6. i 7. namienia o życzeniach lub woli Ludu, w ten czas mowa jest o gwardyi Króla. Nie trzeba więc zaprzeczać temu, że Lud tak w Madrycie, jak i tak dalece dochodzą wiadomości na Prowincyach, jest zadowolony z zaszczytami odmianami i szczególnie tylko okazuje swoje ukontentowanie z teraźniejszości, iż te ważne wypadki zaszły bez zgroz i krwi rozlewu.

Wielka Brytania i Irlandya.

Robert Garge i Simmonds oskarżeni teraz zostali o zbrodnię *Stann*, okno w haydany i zaprowadzeni do domu poprawy. Simmonds sądził, iż się uwolni przez domiesić, lecz się sam zawikłał i zdradził. Hayward i Preston, uznani są za podeyrzanych o zbrodnię *Stann*. — *Thistlewood*owi wolno jest chodzić po ganek nad swoim więzieniem, może także widzieć swoją nadobną żonę i syna; lecz niewolno mu mieć pióra, papieru i atramentu. Otrzymał on w podarunku biblię, którą z pilnością czyta; z żoną nie wolno mu pociecho mówić przy wejściu i wyjściu jest przetrząsaną, ubiera się zawsze przystoynie i zdaie się że odebrała dobre wychowanie. — Spiskowi zaprowadzili pomiędzy sobą mowę nie łatwą od innych do zrozumienia. Proch działowy nazwali nasieniem rzepy *hordelas* kosa (*a mov*) pistolety opowiada ozemi (*bellers*) strzelby mowcami (*speaks*) piki bodzcami (*throstes*); tych, których mieli postać do Nieba, kandydatami dla miasteczek wyborczych reformy.

Francya.

Poseł Francuzki na Dworze Hiszpańskim Xiąże *Laval-Montmorency*, prze-

chał napowrót na swoje przeznaczenie przez *Bordeaux*.

Rozeszła się wieść w Paryżu, że Poseł Francuzki będący na Dworze Niderlandzkim Hrabia *de la Tour-du-Pin* upoważniany szczególnem zleceniem swojego Dworu miał się udać do Madrytu. Wspomniany Hrabia miał postuchanie u Króla po Mszy na d. 20. Marca.

Xiąże *Angouleme* czyniąc niedawno obrotu z 4 pułkiem gwardyi, kazał sobie przedstawić mężnego *Desbiez*, który przytrzymał *Louvela* i rozmawiał z nim łaskawie. *Desbiez* pomimo krzyża legii honorowej otrzymał roczną pensyję i zegarek od Xiężney *Berry*. — Wiele osób mających nazwiska *Louvel* nie będąc spokrewnione z zabójcą, prosily Rządu o pozwolenie zamienienia swych nazwisk.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych z d. 21. Marca rozpoczęto rozprawę względem czasowego zaprowadzenia na nowo cenzury na pisma peryodyczne treści politycznej. *P. P. Laisné de Villeveque*, *Chavelin* i *Dauncu* mówili przeciwko; *PP. Hrabia de la Bourdonnaye* *Castelbajac* i *Hrabia Marcellus* za projektem do prawa; pierwszy żądał głosowania, ażeby prawo to trwało tylko do końca teraźniejszego posiedzenia, i oświadczył, iż dla tego tylko zatem prawem głośnie, ażeby Ministrowie mieli czas przelożyć Izbowi iestęce na temże posiedzeniu prawo mocne i surowe zasadzające się na wolności prasy i niepodległości dzienników. Dnia wspomnianego w Izbie Parów *Margrabia Garnier* zdał sprawę o projekcie do prawa względem ograniczenia wolności osobistej i wniósł na przyjęcie tegoż projektu. Wielu mowców zapisało się domówienia za projektem o nim i przeciwko niemu: Za projektem byli *PP. Hrabia Seze*, *Hrabia Saint Roman*, *Hrabia Cornet*, *Xiąże Fitzjames* i *Hrabia de la Bourdonnaye Blossac*; o projekcie mówili *Hrabia Lemercier*, *Valence* i *Lanjuinais* a przeciwko projektowi: *P. P. Marszałek Jourdan*, *Hrabia Segur*, *Hrabia Cornudet*, *Hrabia Becher*, *Hrabia Daru*, *Hrabia Belliard*, *Margrabia de Catelan*, *Xiąże Praslin*, *Margrabia de Marbois*, *Hrabia Cholet*, *Xiąże Brogii* i *Marszałek Davoust*.

Poseł Hiszpański w Paryżu Xiąże *Fernan Nunez*, znaydującym się znakomitym zbiegom Hiszpańskim w Paryżu, dał na d. 19. wielką ucztę.